

12.5.2015

Dnro 2159/4/14

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuja

Esittelijä: Esittelijäneuvos Juha Haapamäki

DIABETEKSEN HUOMIOONOTTAMINEN KIINNIOTON YHTEYDESSÄ

1

KANTELU

A arvosteli 15.5., 25.6.2014 ja 3.2.2015 oikeusasiamiehelle osoittamissaan sähköpostiviesteissä luonaan toimitettua kotietsintää ja kohteluaan poliisivankilassa. Hän piti virheellisenä, että häntä pidettiin juoppoputkassa useita tunteja, vaikkei hän ollut päihtynyt. Diabetesta sairastava A ei pyynnöistään huolimatta saanut mitata verensokeriaan, eikä hänen kutsusoittoihinsa reagoitu.

A:lle ilmoitettiin 26.5.2014 kirjeellä, ettei kantelua tutkita kotietsinnän osalta, koska A:lla oli mahdollisuus saattaa kotietsinnän laillisuus käräjäoikeuden arvioitavaksi.

2

SELVITYS

3

RATKAISU

3.1

Tapahtumatietoja

Vanhemmat konstaapelit B ja C ottivat A:n kiinni 7.5.2015 klo 13.38 epäiltynä rattijuopumuksesta ja huumausainerikoksesta. Puhalluskoe osoitti nollaa, mutta Drugwipe-pikatesti antoi positiivisen tuloksen amfetamiinille. A vietiin verikokeeseen, sieltä hetkeksi poliisilaitokselle, minkä jälkeen poliisipartio vei A:n mukanaan kotietsinnälle tämän asunnolle. Kotietsintä alkoi klo 15.05.

Hetken päästä paikalle tuli A:n veli, ja vanhempi konstaapeli C päätti, että kantelija laitetaan etsinnän ajaksi poliisiautoon.

Etsinnän päätyttyä A vietiin poliisilaitokselle, jonne hän saapui klo 16.30. Kiinniottolomakkeen kohtaan "Sairaudet ja vammat" on merkitty, että A:lla on diabetes ja että hänellä on omat lääkkeet mukana. Lisäksi on merkintä "*Pk 0.00 promillea mutta A laitettiin säilöön kameravalvontaan tokkuraisen olotilansa vuoksi. 7.5. klo 20.00 mitattu verensokeri, joka 13,4. Annettu lämmin ruoka sekä diabeteslääke.*"

A oli päihtyneitten osastolla 16.30 – 20.00, jolloin hänet siirrettiin poliisivankilan puolelle. A pääsi vapaaksi seuraavana päivänä kuulustelun jälkeen klo 13.10.

3.2

Arviointi

Poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain 5 luvun 1 §: n mukaan vapautensa menettäneellä on oikeus hänen lääketieteellisten tarpeidensa mukaiseen terveyden- ja sairaanhoitoon.

Viimeistään A:ta selliin laitettaessa oli tiedossa, että hänellä on diabetes. Lisäksi on todettu hänen olevan tokkurainen. Puhalluskoe oli näyttänyt nollaa, mutta huumeepikatesti oli ollut positiivinen amfetamiinille.

A oli tokkuraisuuden ja huumeetestin tuloksen vuoksi sijoitettu ns. juoppoputkaan, jossa oli kameravalvonta. Saadun selvityksen mukaan A:n tilaa on seurattu kameravalvonnalla ja ovella käynneillä. Vuorossa olleen vartijan mukaan A ei ollut pyytänyt verensokerinsa mittaamista.

Diabetekseen voi liittyä äkillisiä, jopa hengenvaarallisia komplikaatioita. Lääkityksestä huolehtiminen ja säännöllinen ateriarytmi ovat tärkeitä. Selvityksestä ei käy ilmi, että A:lta olisi kiinnioton jälkeen ennen klo 20:tä kysytty, oliko hän ottanut lääkkeensä ja milloin hän oli viimeksi syönyt. Poliisilaitoksella ei näytä olleen näistä seikoista tietoa. Asiaa ei voida jättää diabeetikon oman reagoinnin varaan jo senkään takia, että hän voi olla tilassa, jossa hän ei pysty asianmukaisesti itse huolehtimaan itsestään. Tässäkin tapauksessa A on saadun selvityksen mukaan ollut tokkurainen.

Kun henkilö on vapautensa menettäneenä poliisin säilytettävänä, on poliisilla aktiivinen velvollisuus huolehtia hänen terveydestään. Katson, että kiinniotettujen diabeetikoiden suhteen on noudatettava erityistä huolellisuutta jo siitä syystä, ettei poliisin henkilökunta ole terveydenhuollon ammattilaisia. Jo kiinni otettaessa tulisi aina selvittää, mikä kiinniotetun diabeetikon sen hetkinen tilanne on lääkkeiden ottamisen ja ravinnon suhteen. Myös verensokerin mittaaminen tulisi tehdä matalalla kynnyksellä. Mittaaminen ei ole työlästä ja tässäkin tapauksessa se on onnistunut heti, kun vanhempi konstaapeli B tuli illalla klo 20 puhuttamaan A:ta.

On sinänsä ollut perusteltua, että A on sijoitettu kameravalvottuun selliin ja että häntä on seurattu. Tässä tapauksessa olisi tämän lisäksi tullut selvittää hänen lääkitystilanteensa ja se, milloin hän oli viimeksi syönyt. Myös verensokeri olisi ollut perusteltua mitata jo ennen iltaa, jolloin se olikin koholla.

A on arvostellut myös sitä, ettei hänen kutsusoihtoihinsa reagoitu mitenkään. Tätä ei ole selvityksissä kiistetty, mutta on viitattu muiden työtehtävien aiheuttamaan kiireeseen ja siihen, että A:ta valvottiin kameralla ja käymällä sellin ovella. Muut työtehtävät eivät siis ole ainakaan ovella käyntejä estäneet. Olisi mielestäni ollut perusteltua, että vartijat olisivat ovella käydessään myös edes lyhyesti keskustelleet A:n kanssa.

Joka tapauksessa saadun selvityksen perusteella ei voi kuitenkaan vetää sitä johtopäätöstä, että henkilökunta olisi ollut piittaamaton A:n tilasta tai että hänen terveytensä olisi erityisesti vaarantunut. Tämän vuoksi pidän riittävänä, että saatan edellä esittämäni käsitykset vanhempi konstaapeli B:n, vanhempi konstaapeli C:n, ylivartijan ja vartijan tietoon. Samalla pyydän poliisilaitosta huolehtimaan siitä, että päätökseni saatetaan muidenkin poliisilaitoksen poliisivankiloissa työskentelevien tietoon.

Muihin toimenpiteisiin asia ei anna aihetta.